

SVENS BIBELOVERSIGT - RUTHS BOG

Bogens hvem, hvad, hvor:

Beretningen i Ruths Bog omhandler en familiehistorie fra Betlehem. Historien leves ud under de sidste 50 år af dommernes periode, og viser at der under denne sørgelige tid i Israel, også fandtes små samfund med både rige og fattige mennesker, der levede deres liv til Guds ære.

Ruths bog supplerer derved den historiske baggrund for Dommer og Samuelsbøgerne. Nogle mener at bogen udgør den sidste og tredje beretning i Dommerbogens sidste afsnit kap.17-21, således at der gengives et livsbillede fra en stamme i det nordlige Israel (Dan kap. 17-18), det centrale Israel (Efraim, kap. 19-21) og så også i det sydlige Israel (Ruths bog).

Forfatter:

Traditionelt (Jødiske Talmud) opfattes Samuel som bogens forfatter (læs begrundelse for Samuels forfatterskab i Oversigtentil Dommerbogen under afsnittet Forfatter).

Bogen nævner både kong Davids navn og gengiver hans stamtavle (4:17-22) hvilket tyder på, at den sidste del er blevet tilføjet til beretningen af en senere redaktør i en tid efter, at David var blevet konge.

Tidspunkt:

Bogen foregår i den sidste periode af Dommertiden (1:1), inklusiv Eli og Samuels dommerembede og lige før Saul blev konge, i ca. 1050 f.Kr. Bogen tidsbestemmes ved at der er tre generationer indtil kong David (Boaz > Obed > Isaj > David 4:22).

Derudover refererer den til en hungersnød, som nogle mener, var den, der dannede baggrunden for perioden under Gideon (6:2-6).

Motiv:

Bogen giver baggrunds information om Davids stamtavle og viser, hvordan Gud førte hans oldeforældre sammen. Beretningens troværdighed understreges ved, at ingen ville opfinde en så skamfuld sandhed, som at David nedstammede fra en moabit (5 Mos 23:3-4).

Bogens opbygning:

1:1-5	Introduktion. En familie går i opløsning:
1:1- 5	En Israelitisk familie udvander fra Betlehem i Juda til Moab.
1:6-4:17	Historien om Noomi, Ruth og Boaz
1:6-23	Enken Noomi beslutter at vende hjem til Betlehem
1:6-18	Noomi tager afsked med sine svigerdøtre
1:19-22	Noomi vender bitter og tomhændet hjem til Betlehem, men følges af sin moabitiske svigerdatter Ruth.
2:1-23	Ruth sanker aks på Betlehems marker.
2:1-7	Ruth "kommer til" at vælge slægtningen Boaz' mark
2:8-16	Boaz viser Ruth respekt og omsorg
2:17-23	Ruth tager sig fortsat af sin svigermor
3:1-23	Ruth anmoder om retten til svogerægteskab
3:1-5	Noomi instruerer Ruth om at opsøge Boaz
3:16-18	Ruth og Noomi afventer i troens håb
4:1-17	Boaz arbejder på at få Ruth som sin hustru
4:1-8	Boaz forhandler med Noomis nærmeste slægtning
4:9-12	Boaz sikrer både Noomis og Ruths forløsning
4:13-17	Boaz og Ruth bliver gift og giver Noomi en arving
4:18-22.	Efterskrift. Kong Davids slægtstavle,
4:18-22	David af Judas stammes slægtstavle.

Bogens indhold:

Bogen er en smuk kærlighedshistorie, og også en beretning om to kvinders venskab. Den fejrer Israels troende rest under dommertidens mørke dage, og viser deres hengivne guds frygt og gode, enkle livsstil. Den viser hvordan Gud involverer sig i den enkeltes skæbne og overstyrer livets begivenheder. Han lønner troskab og guds frygt og med ham kan en bitter fortid på et år, være opslugt af nyfundet glæde og fremtidshåb.

I. Konsekvenserne for en familie, der søgte sikkerhed i Moab 1:1-5.

Elimelek "Gud er min konge" Noomi "yndefuld" og deres to sønner Maklon "syg" og Kiljon "svag" flygter fra hungersnød i Betlehem "Brødets hus". Men i stedet for at vende tilbage når tiderne ændrer sig, bosætter de sig i Moab og sønnerne tager hedenske koner. På kort tid indtræffer nye tragedier og Noomi og hendes to svigerdøtre efterlades som enker.

II. Gode nyheder fra Betlehem 1:1-23.

Orpa "nakke" vælger det sikre liv i Moab og går derved glip af en plads i Israels historie. Ruth (makker) vælger, på trods af udsigter til et liv som fattig og fremmed at forblive tro mod Noomi og overgiver sin skæbne i Israels Guds hænder.

III. Ruth finder nåde på Betlehems marker 2:1-23.

Uvidende udvælger Ruth at sanke aks på en mark, der tilhører slægtningen Boaz (styrke, evne). Her bliver hun mødt med uventet venlighed.

IV. Ruth beder Boaz om at blive hendes løser 3:1-28.

Ruth opsøger Boaz ved midnat på tærskelpladsen for at anmode ham om "svogerægteskab". Dette vil sikre begge kvinders skæbne. Boaz lover at gøre alt han kan for at sikre hendes og Noomis forløsning.

V. Boaz forhandler Ruth og Noomis forløsning 4:1-17.

Boaz opsøger Noomis nærmeste slægtning og betaler glædeligt den forløsningspris, som den anden finder alt for dyr. Boaz gifter sig med Ruth og sammen får de sønnen Obed (Obadiah, Jahves tjener) som de glædeligt overgiver til Noomi, for at være hendes forsørger og til at videreføre Elimeleks slægtsnavn.

VI. Kong Davids af Judas stamme slægtsbog 4:18-22.

Boaz og Ruth bliver stamforældre for kong David.

Bogens temaer:

Det overordnede tema i Ruths bog er hvordan Gud vender skæbnen for dem, der søger deres sikkerhed i ham (1:16-17).

Gud har indstiftet en forløserordning for at sikre mennesker et forsvarligt og værdigt liv (2:20).

I tro vælger Ruth Noomis Gud, på trods af at der ikke er nogen ydre sikkerhed for lykke og velsignelse. Noomis Gud stod i skarp kontrast til den destruktive afgudsdyrkelse som var påkrævet for Moabs grufulde afgud Kemosh, hvor der bl.a. indgik barneofringer.

Gud lønnede Ruths tro og hun oplevede på et enkelt år at gå fra tomhed og fattigdom (1:21) til velstand og håb (4:13-17).

Ved at overgive sin tragiske skæbne i Guds hænder modtog hun fra ham åndens fællesskab, kærlighed, sikkerhed, familieliv og velstand.

Ruth, Noomi og Boaz er eksempler på almindelige troende mennesker, hvis liv ærer Gud. De kan begræde deres nød (1:20-21), men udnytter enhver mulighed de får, til at overvinde deres situation (1:6; 2:2,7,17-18, 3:9).

I velstand er de gavmilde (2:8-9; 14-16, 4:13-17), taknemmelige og ydmyge (2:13,19; 3:10-11; 4:10).

Deres liv kendetegnes af tro på Gud (1:21; 2:4,12,20; 3:18; 4:14) og uselvsk, hengiven troskab over for andre (1:16-17; 3:11; 4:9-10,16).

Troende deler konsekvenserne med alle andre mennesker, af at leve i en verden, der er gennemsyret af syndefaldet. De bliver ikke skånet for barske vilkår såsom, tørke, hungersnød, landflygtighed, fattigdom og sorg (1:2,5,13,20-21).

Men deres styrke ligger i at de også har et forhold til deres himmelske Fader, der elsker dem, og som hverken er uopmærksom eller uinvolveret i deres tunge vandring (2:3,20; Sl 23:4).

Når en troende bevidst har overgivet sin skæbne til Gud (1:15-19; 2:11-12) kan de modtage fra hans hånd både livets sol- og skyggesider (1:20-21; Dan 3:17-18; Joh 18:11; Fil 1:21-25).

Dette sker ikke på en opgivende og passiv måde, men på en aktiv måde, der spejder efter at vandre på Guds forud beredte stier (2:2; 3:1-6; 4:1-6; Luk 22:39-44; Fil 1:19).

Gud, som er i det skjulte, overstyrer og giver styrke (2:3,20-22; 4:13) og igennem det hele væves deres liv ind i hans evige planer (4:13,17,22; Matt 1:5; Rom 8:37-39; 2 Kor 4:16-18).

Bogen fejrer kvindelige disciple. Det er dem, der initierer de begivenheder, der kommer til at få evighedsbetydning for Guds frelsesplan (4:17,22).

Noomis tiltrækkende karaktertræk er medmenneskelighed (1:8-9), ærlighed (1:19-21), taknemmelighed (2:19-20), omsorg og snilde (3:1-4).

Hos Ruth er det loyal hengivenhed (1:10,15-19), flid, uselvsk tjener-sind (2:2,18,23; 3:10-11; 4:15) og tilidsfuldhed (3:6,9,14).

I Bibelen er der to bøger, der bærer kvindenavne, Ruths og Esthers, og begge hædrer troende kvinder. Ruths bog handler om en hedensk kvinde, der levede sit liv med Gud blandt israelitter og Esters bog om en israelitisk kvinde, der levede for Gud blandt hedninger.

Guds sociallov tilgodeså den fattige, men på en måde der samtidig sikrede dennes værdighed. De blev ikke kun gjort til passive modtagere. I stedet blev der skabt rammer for at de kunne bidrage til at forsørge sig selv (2:2; 3 Mos 19:9-10; 23:22; 5 Mos 24:19-22).

De velstillede og stærke havde ansvar for at hjælpe de svage, og familierelationer var udgangspunktet for hjælpen (1:11-12; 2:1; 2:20; 3:9; 4:9-10; 3 Mos 25:23-28,47-55; 4 Mos 35:19-21; 5 Mos 25:5-10; 1 Tim 5:4,8).

Loven bød Israel vise respekt og næstekærlighed over for de fremmede (2:5-6; 3 Mos 19:33-34).

Den fremmede hjalp sin sag ved at vise sig denne respekt værdig (2:12-13).

Israels tro åbnede op for at udlændinge kunne dyrke og overgive deres liv til Gud (1:16; 2:12; 2 Mos 2:21; 4:24-26; 4 Mos 12:1; Jos 6:25; Matt 1:5; Hebr 11:31).

Men Israel måtte ikke dyrke udlændingenes religion. For at hindre dette, forbød Gud at de indgik i blandet ægteskaber (1:4; 4 Mos 25:1-5; 5 Mos 7:3)

Baggrundsinformation:

Selv om Ruths bog er en sandfærdig beretning om virkelige mennesker (4:17-22), er den også fortalt på en smuk og gribende måde. Personligheder fremstår både levende og ægte og dette giver bogen liv og varme.

Ruths selvopofrende kærlighed, Boaz gæstfrihed og Noomis initiativrige snilde gør at tragedien fra Moab ender godt i Betlehem. Personlighedernes trinvis tackling af opståede udfordringer giver bogen en naturlig spænding og fremdrift.

Bogens kontraster giver dramatisk effekt. Fx i kapitel 1 begynder Noomi i mørk håbløshed, men i kapitel 4 ender hun i jublende glæde.

Orpa og Noomis navnløse slægtning (1:14-15; 4:6), der hver valgte den synligt sikre vej, står i skarp kontrast til Ruth og Boaz, som i stedet valgte hengivenhedens og troens usikre og omkostningsfulde vej (1:16-19; 4:5,9-10).

Gud viste sig at være Ruths og Boaz' tillid værdig. De fandt både timelig lykke og blev endda stamforældre til David, Israels største jordiske konge og derigennem også til dennes mægtige efterkommer vor Herre Jesus Kristus. Derved har bogen foruden sin smukke fortælling også et evangelium at bringe.

I kontrast til 1931 oversættelsen oversætter 1992 de to ord "gala" (dæk af) og "margelah" (fødde 3:4,7) med "klæde dig af og lægge dig ved hans fødder". Indtrykket er at Ruth kommer for at tilbyde Boaz sex.

Alle andre oversættelser oversætter det med: "at afdække hans (Boaz) fødder lægge dig der". Den sidste oversættelse passer afgørende bedst både med sammenhængen i teksten og med Ruths og Boaz' moralopfattelse.

I 4:5 er oversættelsen også fejlslagen: "Den dag du køber marken af Noomi, da køber jeg den moabitiske enke Ruth." I stedet skulle det lyde som i 1931 oversættelsen: "Men samtidig med at du køber marken af Noomi, køber du også moabitten Ruth, den afdødes enke, for at rejse den afdødes navn over hans arve-lod."

Det var netop fordi slægtningen ikke ønskede at lade sin førstefødte søn, regnes som Noomis og Eli-meleks afkom, og derved videreføre deres arvelinie, at han afslog tilbuddet om at købe marken (4:6). Til gengæld betød Boaz kærlighed til Ruth at prisen for ham var det hele værd (4:9-10).

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Ruths bog giver et portræt af Israels lokale samfund, hvor Dommerbogen, bortset fra de sidste kapitler, giver det nationale billede. Med Ruths bog begynder GT beretningen om David og hans slægt, et emne der skal komme til at dominere resten af GT.

I NT er der referencer til Ruths bog i Jesu slægtsregistre i Matt 1:5 og Luk 3:32. Dermed understreger apostlene at de anerkendte denne bog som et historisk troværdigt dokument.

Gud som forløseren. "Slægtnings Forløser" rollen var Lovens anvisning på, hvordan mennesker i nød skulle hjælpes. Hvad enten det drejede sig om ejendoms- og arbejdsrettigheder eller ægteskabelige og kriminelle forhold (3 Mos 25:23-31,47-55; 4 Mos 35:19-21; 5 Mos 25:5-10).

Den nærmeste mandlige slægtning i familien havde ansvar for at hjælpe personen eller familien, der var kommet i nød. Ordet forløse og slægtning kommer fra den samme rod på hebraisk Geulla og Gaal/Goel, og sammen med de beslægtede ord Qanah og Padah (købe, løskøbe); forekommer de over 30 gange i bogen.

Alene i 4:4-10 bruges ordene 18 gange. Mennesker i nød, enten i slaveri, i fangenskab eller fattigdom har brug for at en tredje part, "en Løser", der redder dem. I overført betydning bruges konceptet om Guds frelses indgreb for mennesker i desperat nød.

Ved at løskøbe mennesker på denne måde, erhverver Gud retmæssigt ejendomsretten til deres liv (5 Mos 15:15).

Frelses indgrebet motiveres af den nære slægtnings kærlighed og slægtsloyalitet (2 Mos 6:5-6, Es 41:14) og dette åbenbarer også den familiefølelse, som Gud nærer for de af hendes herkomst.

Hun er et bevis på, at hedninger ikke er udelukket fra Guds frelserplan. På grundlag af Jesu Kristi evige og verdensomspændende offer, er det altid trosforholdet og ikke afstamning, der er nøglen til at få adgang til Guds familie (Ef 2:11-18).

Guds kærlige overstyring af Ruths liv, får langt større konsekvenser end blot hendes egen frelse (2:3,12; 3:11-12).

I hendes og Boaz gener lå arvemassen til Guds kommende verdensfrelser (4:18-22; Matt 1:1-17).

Arbejd på frelse med frygt og bæven (Fil 2:12-13).

Gud gør sin part og tilrettelægger frelsen, mennesker må gå ind af de døre han åbner og tilegne sig hans frelsende liv (1:15-19; 3:5-6; 4:1-10).

Den velhavende slægtning, høstens herre, slægtsløseren, uddeler af brød, stamfader til kong David af Judas stamme (2:1,4,20; 3:15; 4:12, 18-22) er alle billeder, der genspejler Jesus.

En nådes handling, på baggrund af kærlighed, som var villig til at betale den omkostning loven aldrig kunne eller ville betale (4:6,9-11; Rom 13:10), udtrykker i sandhed den selvopofrende kærlighed der motiverede Jesus (Joh 15:13).

Jesus i det Gamle Testamente:

Forjættelserne om Messias' slægtskab bliver mere og mere specifikke:

Evas sæd, drengbarn (1 Mos 3:15),
Sems afkom (1 Mos 9:26-27),
Abrahams søn (1 Mos 15:1-6),
Isaks søn (1 Mos 27:27-29),
Israels søn (1 Mos 49:8-11),
Judas søn (4:18-22)
Davids søn (Luk 3:23-38).

Udpegningen af det geografiske sted for Messias' udspring bliver mere og mere indsnævret: Verdensdel: Asien. Område: Mellemøsten. Landet: Kanaan/Israel. Egnen: Judas stammeområde. Ud af Judas 1000 landsbyer: landsbyen Betlehem. (Luk 2:1-7).

I Jesu slægtsregister (Mat 1:3-6) indgår der fire hedenske kvinder, nogle af dem med et blakket moralsk liv. Tamar en kanaanæer, der begik incest med sin svigerfar. Rahab en kanaanæisk prostitueret. Ruth en moabitisk enke. Batseba en hetitisk ægteskabsbryderske.

Disse forhold vidner om hvor lavt Gud var villig til at stige ned for at identificere sig med Adams faldne slægt, for derfra at ophøje dem til Himlen. (Fil 2:6-11, Ef 5:25-27; Hebr 4:14-5:10)

Bogens mest kendte afsnit:

1:8-19 Noomis afskedstale
2:4-17 Boaz' og Ruths første møde
3:7-15 Ruths og Boaz' midnatssamtale på tærskelpladsen